

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 10 maja 2017 roku

Pozwem z dnia 26 sierpnia 2016 r. (data prezentaty) powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwoty 400 euro wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i opłaty od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 19 lipca 2016 r., nabył od F. L. wierzytelność przysługującą mu względem pozwanego na podstawie rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie EWG nr 295/91, z tytułu opóźnienia w dniu 7 lipca 2016 r. lotu (...) na trasie z W. na Teneryfę (Hiszpania), realizowanego przez pozwanego przewoźnika. Powód podniósł, że pismem z dnia 25 lipca 2016 r. zawiadomił pozwanego o przelewie wierzytelności oraz wezwał go do zapłaty żądanej kwoty w ciągu 7 dni. Pomimo tego nie doszło do ugodowego rozwiązania sporu (pozew k. 2-4).

Pozwany (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 22 września 2016 r. sygn. akt I Nc 8135/16, zaskarżył nakaz w całości. Wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swego stanowiska pozwany podniósł zarzut braku legitymacji czynnej, z uwagi na niedopuszczalność przelewu prawa do zryczałtowanego odszkodowania przewidzianego przepisami Rozporządzenia WE nr 261/2004, gdyż sprzeciwia się on właściwości zobowiązania. Pozwany wskazał, że bezpośrednim, faktycznym beneficjentem odszkodowania jest pasażer, którego lot został odwołany lub opóźniony. Pozwany podał, że w jego ocenie roszczenia przewidziane w Rozporządzeniu nr 261/2004 mają niewątpliwie charakter osobisty, a ich natura sprzeciwia się dopuszczalności ich przeniesienia w drodze cesji, w celu umożliwienia ich przejmowania przez wyspecjalizowane podmioty, niejednokrotnie bez poszanowania zasady ekwiwalentności świadczeń. Dodatkowo pozwany podniósł zarzut nieważności umowy sprzedaży wierzytelności z uwagi na jej sprzeczność z ustawą oraz nieprawidłowe określenie postanowień istotnych przedmiotowo tj. ceny sprzedaży. Wskazał również, że powód nie załączył potwierdzenia stawienia się na odprawę (sprzeciw od nakazu zapłaty k. 28-34).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

F. L. brał udział w imprezie turystycznej organizowanej przez N. Polska, obejmującej przelot na Teneryfę i pobyt tam w dniach 7 – 14 lipca 2016 r. Transport lotniczy organizowała (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. Wylot na Teneryfę został zaplanowany na dzień 7 lipca 2016 r. lot nr (...). (dowody: dokument podróży k. 10, bilet lotniczy – k. 11, okoliczności niesporne). Lot ten uległ opóźnieniu wynoszącemu ponad trzy godziny (okoliczność bezsporna).

W dniu 7 lipca 2016 r. podpis pod treścią umowy cesji wierzytelności numer (...) złożył A. M. – prezes zarządu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. (kserokopia k. 8) Z treści tego dokumentu wynika, że F. L. oświadczył, że w stosunku do linii lotniczej oznaczonej na bilecie stanowiącym załącznik do umowy, zwanej dalej „Dłużnikiem”, przysługuje mu wolna od praw osób trzecich i wad prawnych, mogąca być przedmiotem cesji, wierzytelność o zapłatę odszkodowania, że może przenieść tę wierzytelność na Cesjonariusza bez zgody Dłużnika oraz że posiadał potwierdzoną rezerwację na lot (...) oraz stawił się na odprawę pasażerów we wcześniej uzgodnionym czasie. Zgodnie z § 2 F. L. przelał na (...) sp. z o.o. wierzytelność z tytułu roszczenia o odszkodowanie z tytułu opóźnienia /odwołania lotu na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr (WE) 261/2004. Za

zbyta wierzytelność F. L. miał otrzymać tytułem ceny nabycia kwotę zgodną z cennikiem i regulaminem portalu opoznionysamolot.pl, prowadzonego przez (...) sp. z o.o. Zapłata ceny miała nastąpić nie później niż w terminie 18 miesięcy od dnia zawarcia umowy. (dokument umowy cesji k. 8-8v)

W dniu 12 sierpnia 2016 r. G. L. w imieniu F. L. podpisał potwierdzenie zawarcia umowy przelewu wierzytelności nr (...) z dnia 19 lipca 2016 r. pomiędzy jego synem a (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. (potwierdzenie zawarcia umowy przelewu wierzytelności k. 9).

Pismami z dnia 25 lipca 2016 r. powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., zawiadomił (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. o zawarciu z F. L. umowy przelewu wierzytelności nr (...), z tytułu roszczenia o odszkodowanie za opóźnienie lotu nr (...) z dnia 7 lipca 2016 r. oraz wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 400 euro, w terminie 7 dni, na wskazany numer rachunku bankowego, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego (dowody: przedsądowe wezwanie do zapłaty k. 5-6, zawiadomienia o zawarciu umowy cesji wierzytelności k. 7, regulamin – k. 39-41). F. L. urodził się (...) (PESEL k. 9)

Odległość pomiędzy W. a Teneryfą wynosi 4 049 km. (okoliczności niesporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dokumentów oraz ich kserokopii złożonych do akt sprawy. Okoliczności faktyczne jako przyznane przez stronę przeciwną, Sąd na podstawie art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c. uznał za udowodnione, ponadto znajdują one potwierdzenie w złożonych do akt dokumentach, co do wiarygodności których Sąd nie miał wątpliwości.

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka G. L. na okoliczności wskazane w pozwie ze względu na to, że nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy z uwagi na brak legitymacji czynnej, o czym szerzej w dalszej części uzasadnienia.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zarzut braku legitymacji czynnej okazał się zasadny, jednak z innych powodów, niż wskazane przez pozwanego w sprzeciwie. Umowa cesji, z której powód wywodził swoją legitymację, jest bezwzględnie nieważna. Należy podkreślić, że cedent F. L. w dniu, w którym został sporządzony dokument cesji, tj. 19 lipca 2016 r., liczył 12 lat. Trzynasty rok życia kończył w dniu 27 lipca 2016 r. Nie można przyjmować, że umowa cesji została zawarta w dniu 12 sierpnia 2016 r., tj. z chwilą potwierdzenia czynności prawnej dokonanej przez małoletniego F. L. przez jego przedstawiciela ustawowego G. L.. Oznaczałoby to bowiem akceptację obejścia przepisu art. 14 k.c. Przepis ten stanowi, że czynność prawna dokonana przez osobę niemającą zdolności do czynności prawnych jest nieważna. Wedle art. 12 k.c. nie mają zdolności do czynności prawnych osoby, które nie ukończyły lat trzynastu, oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie. W myśl art. 14 § 2 k.c. gdy osoba niezdolna do czynności prawnych zawarła umowę należącą do umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, umowa taka staje się ważna z chwilą jej wykonania, chyba że pociąga za sobą rażące pokrzywdzenie osoby niezdolnej do czynności prawnych. Przepisy dotyczące czynności prawnych dokonywanych przez osoby niemające zdolności do czynności prawnych nie przewidują zatem w ogóle konwalidacji tych czynności w drodze ratyfikacji przez przedstawiciela ustawowego, jak ma to miejsce w przypadku umów zawartych przez osoby mające ograniczoną zdolność do czynności prawnych wedle art. 18 k.c. Jedynie ziszczenie się przesłanek statuowanych w art. 14 § 2 k.c. pozwala na utrzymanie czynności prawnej zdziałanej przez osobę niemającą zdolności do czynności prawnych. Przesłanki te są jednak surowe, a ze względu na ochronny charakter przepisu art. 14 k.c. jego wykładnia winna być restrykcyjna. Zdaniem Sądu nie można uznać, że umowa cesji odszkodowania z tytułu opóźnienia lotu mieści się w zbiorze umów powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego. Do umów takich zazwyczaj zalicza się nabycie niewielkich ilości żywności, słodyczy, pomocy szkolnych, biletów wstępu na powszechne imprezy kulturalno-rozrywkowe, jak kino, wesołe miasteczko. Umowa cesji ma niewątpliwie charakter rozporządzający, prowadzi do przeniesienia wierzytelności na inną osobę, czyli do umniejszenia majątku osoby pozbawionej zdolności do czynności prawnych o wartość

tej wierzytelności. Zbycie wierzytelności należącej do majątku małoletniego, z reguły niedysponującego pokaźnym majątkiem, stanowi czynność o znaczeniu i skutkach doniosłych, w części przypadków może oznaczać pozbawienia małoletniego jednego z najistotniejszych składników jego majątku. W myśl art. 101 § 3 k.r. i o. rodzice nie mogą bez zezwolenia sądu opiekuńczego dokonywać czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu ani wyrażać zgody na dokonywanie takich czynności przez dziecko. W okolicznościach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości, że zgoda sądu opiekuńczego na dokonanie cesji roszczenia odszkodowawczego przez małoletniego F. L. nie została udzielona. Umowę cesji należało zatem uznać za bezwzględnie nieważną z powodu naruszenia art. 14 k.c.

W świetle powyższego należało rozpatrzyć możliwość dochodzenia przez cesjonariusza przedmiotowego roszczenia, czyli posiadanie przez niego legitymacji czynnej. Zważyć należy, że legitymacja materialna, a więc posiadanie prawa podmiotowego lub interesu prawnego do wytoczenia powództwa stanowi przesłankę materialną powództwa, a jej brak stoi na przeszkodzie udzieleniu ochrony prawnej. Brak legitymacji materialnej (czynnej lub biernej) skutkuje co do zasady oddaleniem powództwa. W sytuacji, gdy legitymacja materialna i procesowa zespalają się, oddalenie powództwa następuje w istocie z braku legitymacji materialnej, którego rezultatem jest także brak legitymacji procesowej, będący wtórną przyczyną oddalenia powództwa. W odróżnieniu od zdolności sądowej i zdolności procesowej Kodeks postępowania cywilnego nie zawiera definicji legalnej legitymacji procesowej. W nauce prawa postępowania cywilnego, jak i w praktyce sądowej przyjmuje się jednak na ogół, że legitymacja procesowa jest właściwością podmiotu, w stosunku do którego sąd może rozstrzygnąć o istnieniu albo nieistnieniu indywidualnie - konkretnej normy prawnej przytoczonej w powództwie. Podmiotami posiadającymi legitymację procesową są np. podmioty posiadające interes prawny w ustaleniu istnienia albo nieistnienia prawa lub stosunku prawnego, którego nie są podmiotem. Legitymacja procesowa jest więc zawsze powiązana z normami prawa materialnego. Sąd dokonuje oceny istnienia legitymacji procesowej strony w chwili orzekania co do istoty sprawy. Przy tym w każdym postępowaniu sądowym rolą strony powodowej jest wykazanie uprawnienia do dochodzenia roszczenia, czemu powód w niniejszej sprawie nie sprostał. (zob. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie - I Wydział Cywilny, z dnia 21 lipca 2015 r., sygn. akt I ACa 253/15)

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

SSR Paweł Szymański

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem proszę doręczyć pełnomocnikowi powoda, a pozwanemu z pouczeniem o apelacji.